

Τίτλος Σεναρίου

Ο «άλλος» στην ορθόδοξη παράδοση

Δημιουργία σεναρίου

Ευαγγελία Κεχαγιά

Διδακτικό αντικείμενο

Θρησκευτικά

Τάξη

Γ' Γυμνασίου

Διδακτική/θεματική ενότητα

Δ' Θ.Ε. Ο σεβασμός του άλλου στην ορθόδοξη παράδοση

Χρονική διάρκεια

Μία (1) διδακτική ώρα

Χώρος

Φυσικός χώρος: Αίθουσα διδασκαλίας

Σύντομη περιγραφή

Το διδακτικό σενάριο υλοποιείται μέσα σε μία (1) διδακτική ώρα στη φυσική τάξη.

Θα γίνει με τη χρήση (α) των τεσσάρων φορητών υπολογιστών του σχολείου που η διδάσκουσα φέρνει στην αίθουσα και (β) του διαδραστικού πίνακα της τάξης.

Οι μαθητές /τριες θα χωριστούν σε τρεις ομάδες έξι ατόμων και σε κάθε ομάδα θα μοιραστούν φύλλα εργασίας με συγκεκριμένες δραστηριότητες.

Ως αφορμή και σύνδεση με τα προηγούμενα (έχει προηγηθεί μια (1) διδακτική ώρα με τη διδασκαλία της παραβολής του καλού Σαμαρείτη) προβάλλεται μία παρουσίαση με χρήση βιντεοπροβολέα η οποία περιέχει εικόνες ανθρώπων σε καταστάσεις που παραπέμπουν σε εγκλεισμό, προσφυγική εμπειρία, κοινωνική απόρριψη κ.α.π.. Παράλληλα η διδάσκουσα εισάγει τους/τις μαθητές /τριες στο υπό μελέτη ζήτημα αξιοποιώντας την εισαγωγή του σχολικού εγχειριδίου (διάρκεια 5').

Ο «άλλος», ο διαφορετικός, στέκεται απέναντί μας. Από κάποιους χαρακτηρίζεται «ξένος» κι «ανεπιθύμητος», ενώ για άλλους η συνύπαρξη μαζί του γίνεται αφορμή για να ανακαλύψουν έναν καινούργιο κόσμο. Παίρνοντας αφορμή από τις εμπειρίες των διαφορετικών στάσεων (εθνικών, φυλετικών, θρησκευτικών, πολιτιστικών κ.ά.) απέναντι στον «άλλον» και με βάση τη χριστιανική θεώρηση του «άλλου» ανθρώπου ως αδελφού, θα αναμετρηθούμε με την προτροπή της Εκκλησίας για «άνευ όρων και ορίων» αγάπη προς αυτόν, όποιος κι αν είναι, από όπου κι αν προέρχεται.

Εισαγωγικό σημείωμα του διδακτικού εγχειριδίου

Στη συνέχεια δραστηριοποιούνται οι μαθητές/τριες χωρισμένοι/ες σε τρεις ομάδες. Σε (α) πρώτη φάση η κάθε ομάδα έχει δικό της Φύλλο εργασίας και εργάζονται σε αυτό. Η εκπαιδευτικός ενημερώνει τις ομάδες ότι μπορούν να έχουν το [βιβλίο](#) τους και σε ψηφιακή μορφή. Αν υπάρχουν άγνωστες λέξεις επισκέπτονται την [πύλη για την ελληνική γλώσσα](#) (διάρκεια 10').

Στο τέλος της πρώτης φάσης της εργασίας τους παρουσιάζουν τα αποτελέσματα της μελέτης τους και κάνουν τις απαραίτητες συγκρίσεις εντοπίζοντας διαφορές και ομοιότητες σε αυτά που μελέτησαν (διάρκεια 15').

Σε (β) δεύτερη φάση οι μαθητές / μαθήτριες χωρισμένοι και πάλι σε τρεις ομάδες εργάζονται σε κοινό Φύλλο εργασίας. Το Φύλλο αυτό είναι σε μορφή συνεργατικού εγγράφου (π.χ. Google-docs), που έχει ετοιμάσει εκ των προτέρων η διδάσκουσα και έχει δώσει στους/τις μαθητές/τριες τους σχετικούς υπερσυνδέσμους. Οι μαθητές/τριες καταλήγουν σε συμπεράσματα (διάρκεια 5').

Στο τέλος της δεύτερης φάσης της εργασίας τους παρουσιάζουν τα αποτελέσματα της μελέτης τους (διάρκεια 5').

Σε (γ) τρίτη φάση θα γίνει συζήτηση αξιολόγησης των συμπερασμάτων των εργασιών και ταυτόχρονα θα προβληθεί το μελοποιημένο από τον Μ. Θεοδωράκη ποίημα του Τ. Λειβαδίτη με τίτλο [«Την πόρτα ανοίγω το βράδυ»](#) (διάρκεια 5').

Όλα τα υλικά που αξιοποιήθηκαν στη διδασκαλία αυτή αναρτώνται στην e-class της τάξης. Δίνεται και εργασία για το σπίτι όπου οι μαθητές / τρεις αναλαμβάνουν να δημιουργήσουν ο καθένας / καθεμία μια παρουσίαση με θέμα που θα τους δοθεί από τη διδάσκουσα και θα σχετίζεται με τη δουλειά που έκαναν στην τάξη. Για την υλοποίηση της παρουσίασης αυτής μπορούν να χρησιμοποιήσουν και το διδακτικό εγχειρίδιο των [Θρησκευτικών της Γ' τάξης](#), σελίδες 34-39.

Σκεπτικό - στόχοι

Στόχοι:

Οι μαθητές/τριες να κατανοήσουν:

- Τις ποικίλες εννοιολογικές διαστάσεις των όρων «άλλος», «ξένος», «διαφορετικός».
- Ότι στην ορθόδοξη παράδοση υπάρχει η έννοια της αποδοχής της ετερότητας.

Υλικό:

- Προβολέας και υπολογιστής για παρουσίαση βίντεο.
- Βίντεο και άρθρα.
- Φύλλα εργασίας για τις δραστηριότητες.
- Συσκευή αποθήκευσης USB σε περίπτωση μη λειτουργίας διαδικτύου.

Γνώσεις για τα θρησκευτικά

Με βάση τον [Οδηγό Σπουδών του μαθήματος των Θρησκευτικών](#) οι μαθητές και οι μαθήτριες με την ολοκλήρωση της συγκεκριμένης διδασκαλίας:

- Θα μάθουν να σέβονται την ετερότητα και την ποικιλία εντός του δημοσίου χώρου, στάση η οποία συμβαδίζει απολύτως με τη χριστιανική πίστη, καθώς η πίστη προάγεται μόνο στη βάση της ελευθερίας, όπως διακηρύσσεται από τον Ιδρυτή της Ιησού Χριστό ([Μκ 8, 34](#) και [Μτ 16,24](#)).
- Θα καλλιεργήσουν δεξιότητες αρμονικής συνύπαρξης με όλους τους ανθρώπους και συνεργασίας
- Θα ενστερνιστούν μια ανοιχτή, φιλόνηρωπη και οικουμενική αντίληψη για τον κόσμο.

Γραμματισμοί

Με τη διδασκαλία αυτή οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- Ασκούνται στην κατανόηση κειμένου
- Συμμετέχουν σε πρακτικές ιδεοθύελλας
- Δημιουργούν κείμενα σε συνεργατική διαδικτυακή πλατφόρμα (Padlet)
- Ασκούνται στη δημιουργική γραφή
- Δημιουργούν παρουσιάσεις

Διδακτικές πρακτικές

- Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία.
- Χρησιμοποιούνται οι ΤΠΕ (α) για την πρόσβαση των μαθητών/τριών αλλά και για την αξιοποίηση του υλικού στην e-class της εκπαιδευτικού που έχει αναρτηθεί από τη ίδια, (β) για να ανεβάσουν οι μαθητές/τριες τις ομαδικές εργασίες που εκπονούνται στην σύγχρονη αλλά και στην ασύγχρονη διδασκαλία.

- Η εκπαιδευτικός ως ενορχηστρωτής / συντονιστής των διδακτικών δραστηριοτήτων, παρακινεί τους/τις μαθητές/τριες να αναζητήσουν πληροφορίες για να παραγάγουν υλικό που θα συμβάλει και στην εμπέδωση της προηγούμενης γνώσης αλλά και στην κατάκτηση της νέας γνώσης, με τη βοήθεια των ψηφιακών μέσων.
- Οι μαθητές / τριες ως ερευνητές και δημιουργοί υλικού.

Φύλλο Εργασίας 1

(δίνεται για επεξεργασία στην πρώτη ομάδα)

1. Διαβάστε το παρακάτω κείμενο:

Γνωρίζοντας τους άλλους, γνωρίζουμε καλύτερα τον εαυτό μας

Επειδή άλλη μάνα με γέννησε και σ' άλλη γλώσσα άκουσες εσύ τα όμορφα παιδικά σου παραμύθια, μη με φωνάζεις «ξένο». Το ψωμί σου δε διαφέρει απ' το δικό μου, το χέρι σου είναι όμοιο με το δικό μου, σαν τη φωτιά που καίει και η δική μου φωτιά. Γιατί λοιπόν με φωνάζεις «ξένο»; Επειδή σ' άλλους δρόμους βρέθηκα και σ' άλλο λαό γεννήθηκα και άλλες θάλασσες γνώρισα και απ' αλλού σάλπαρα;

Αλλά το ίδιο άγχος κρύβουμε κι οι δυο, η ίδια εξάντληση στην πλάτη μας βαραίνει, αυτή που συντρίβει τον κάθε θνητό μες απ' του χρόνου τα σκοτάδια από τότε που σύνορα δεν είχαν τεθεί κι ανάμεσα μας ακόμη δεν είχαν φθάσει όσοι διχάζουν και σκοτώνουν τον φτωχό, αυτοί που κλέβουν και μοιράζουν ψέματα, αυτοί που εμπορεύονται κι εμάς και θάβουν αδίστακτα τα όνειρά μας, όσοι εφεύραν αυτή τη λέξη τη σκληρή «ξένος».

Μη με φωνάζεις «ξένο», Ντοκιμαντέρ στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Προγράμματος, *Dialogue Between New Citizens*

2. Δείτε την εικόνα [στο βιβλίο](#) στη σελίδα 35

Εικόνα 1: Ο μόχθος και η μοναξιά που συνθλίβεται (στο έργο του Βλάση Κανιάρη)

3. Απαντήστε στα εξής:

Τι βλέπω (πόσους ανθρώπους και πώς είναι αυτοί);

Τι σκέφτομαι (γιατί είναι έτσι, τι συμβολίζουν);

Τι αναρωτιέμαι (πώς νιώθουν, ποιες είναι οι σκέψεις τους);

Τι φαντάζομαι (τι έχει προηγηθεί και τι θα γίνει μετά, τι αναζητούν);

Φύλλο Εργασίας 2

(δίνεται για επεξεργασία στη δεύτερη ομάδα)

Δείτε στην [e-class](#) το video η φωνή του ξένου

[Διαβάστε](#) τους στίχους

Η φωνή του ξένου

Ήταν η φωνή του ξένου και του ναυαγού | Κι ένα βλέμμα που αντικρίζει σύρματα
παντού

Σ' ένα δρόμο δίχως τέρμα, δίχως γυρισμό | Ούτε θέλω να θυμάμαι ούτε να ξεχνώ
Καραβάνια με τους μπόγους πάνω στα βουνά | Στη φωτιά παραδομένοι, χάνονται
παιδιά

Ο καπνός ανηφορίζει πάνω και ψηλά | Και ο ήλιος ταξιδεύει μ' αναφιλητά
Δίχως τα χαρτιά στα χέρια πάνω στις γραμμές | Μέσα σ' ένα σκυλοπνίχτη τέσσερεις
γενιές

Απ' τον Ίστρο¹ στον Ευφράτη μια βαθιά πληγή | Είναι η φωνή του ξένου απ' την
ανατολή

Ένα ρεύμα που τινάζει και αιμορραγεί | Είναι η φωνή του ξένου απ' την ανατολή
Μες στου κόσμου την αρένα | Ένα βλέμμα σκοτεινό
Σύννεφο χωρίς σταγόνα | Κόκκινη βροχή στο χώμα

Η φωνή του Ξένου, Στίχοι, μουσική: Γιώργος Φραντζολάς

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

1. Γιατί μεταναστεύουν οι άνθρωποι σήμερα;

2. Ανάλυση διαστάσεων: «Μετανάστευση και προσφυγιά».

(**στόχος:** να κατανοηθεί ο δραματικός χαρακτήρας της ανθρώπινης ιστορίας και να αναλυθούν οι λόγοι που οι ανθρώπινη συμπεριφορά εκτρέπεται στην εχθρότητα και στον ρατσισμό).

¹ «Ίστρος» είναι ο ποταμός Δούναβης, αρχαία ονομασία. Το τραγούδι γράφτηκε τη δεκαετία του '90. Για τους πρόσφυγες της Μικρασιατικής καταστροφής. Κι όχι μόνο γι' αυτούς. Ήταν τον καιρό που πρωτοείδαμε στις ειδήσεις ανθρώπους να περπατούν πάνω στις σιδερογραμμές με τα παιδιά στους ώμους και άλλους να τους στοιβάζουν μέσα σε καράβια σκυλοπνίχτες...» [σημείωση Γ.Φ.]

Φύλλο Εργασίας 3

(δίνεται για επεξεργασία στην τρίτη ομάδα)

Διαβάστε το παρακάτω [κείμενο](#):

Η αύξηση της ξενοφοβίας είναι μια ανησυχητική ένδειξη για την κοινωνία μας. Βέβαια, αν εξετάσουμε το ζήτημα σε μια ιστορική προοπτική, οφείλουμε να αναγνωρίσουμε ότι η ιστορία του κόσμου κυριαρχήθηκε συχνά από την απόρριψη των άλλων, των «βαρβάρων», των διαφορετικών. Στο παρελθόν, υπήρξαν πολύ χειρότερες καταστάσεις από τις σημερινές, όπως για παράδειγμα, εκείνες που γεννήθηκαν από τη μεταχείριση των δούλων από την αποικιοκρατία. Σήμερα ωστόσο, έπειτα από μια μακρά περίοδο κατά την οποία η ξενοφοβία φαινόταν βαθμιαία να υποχωρεί, μου φαίνεται ότι επιστρέφει και μας γυρίζει πίσω στη βαρβαρότητα. Για να κατανοήσουμε τις αιτίες αυτής της εξέλιξης, πρέπει να πάρουμε υπόψη μας ότι ζούμε σε μια κοινωνία πιο ανοιχτή και πιο κινητική, στην οποία οι επαφές ανάμεσα σε διαφορετικούς πληθυσμούς είναι πιο εύκολες και αυξάνονται διαρκώς.

Θανάσης Γιαλκέτσης, *Πώς γεννιέται η ξενοφοβία*

1^η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

- Με βάση τη λέξη «Ξένος» καταγράψτε σε ομαδοσυνεργατικό ψηφιακό πίνακα ανακοινώσεων ([padlet](#)) σύντομα οτιδήποτε σας φέρνει στον νου η λέξη (ιδεοθύελλα).

Λέξεις ή φράσεις:

2^η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Γράψτε τη λέξη «ξένος» σε άλλες γλώσσες (αξιοποιήστε το εργαλείο [Μετάφραση Google](#))

Ελληνικά	Ξένος
Αγγλικά	
Γαλλικά	
Γερμανικά	
Ισπανικά	
Αλβανικά	
Ιταλικά	
Ινδικά	

Φύλλο Εργασίας

(κοινό και για τις τρεις ομάδες)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Διαβάστε το παρακάτω κείμενο:

Το δώρο της Πεντηκοστής: ενότητα και ποικιλία

Σχετικά με το δώρο του Παρακλήτου την ημέρα της Πεντηκοστής τρία πράγματα είναι ιδιαίτερα έντυπωσιακά: Πρώτο, είναι ένα δώρο σ' όλους τους ανθρώπους του Θεού: «καί ἐπλήσθησαν ἅπαντες Πνεύματος Ἁγίου» (Πράξ. 2, 4). Το δώρο ή χάρισμα του Πνεύματος δεν ἀπονέμεται μόνο στους ἐπισκόπους και τὸν κληρο, ἀλλὰ σὲ κάθε βαπτισμένο.

Δεύτερο, είναι ένα δώρο ενότητας: «ἦσαν ἅπαντες ὁμοθυμαδὸν ἐπὶ τὸ αὐτό» (Πράξ. 2, 1).

Τὸ Ἅγιο Πνεῦμα κάνει τοὺς πολλοὺς νὰ εἶναι ἓνα Σῶμα ἐν Χριστῷ. Ἡ κάθοδος τοῦ

Πνεύματος τὴν Πεντηκοστὴ ἀντιστρέφει τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ πύργου τῆς Βαβέλ.

Τὸ Πνεῦμα φέρνει ενότητα καὶ ἀμοιβαία κατανόηση, ικανώνοντάς μας νὰ μιλάμε «ἐν μιᾷ φωνῇ». Μεταμορφώνει τὰ ἄτομα σὲ πρόσωπα. Γιὰ τὴν πρώτη Χριστιανικὴ κοινότητα στὰ Ἱεροσόλυμα, στὴν περίοδο ἀμέσωςμετὰ τὴν Πεντηκοστὴ, λέγεται ὅτι «εἶχον ἅπαντα κοινὰ» καὶ ὅτι «τοῦ πλήθους τῶν ἰσταντων ἦν ἡ καρδία καὶ ἡ ψυχὴ μία» (Πράξ. 2, 44· 4, 32)· κι αὐτὸ θὰ ἔπρεπε νὰ ἔναι τὸ σημάδι τῆς κοινότητος τοῦ Χριστοῦ τῆς Πεντηκοστής σὲ κάθε ἐποχὴ.

Τρίτο, τὸ δώρο τοῦ Πνεύματος εἶναι ἓνα δώρο διαφοροποίησης· οἱ γλῶσσες τῆς φωτιᾶς «διαμερίζονται» ἢ «χωρίζονται» (Πράξ. 2, 3) καὶ κατανέμονται ἄμεσα στὸν καθένα. Τὸ Ἅγιο Πνεῦμα δὲν μᾶς κάνει μόνο ὅλους ἓνα, ἀλλὰ κάνει καὶ τὸν καθένα μας διαφορετικὸ. Στὴν Πεντηκοστὴ ἡ πολλαπλότητα τῶν γλωσσῶν δὲν καταργήθηκε, ἀλλὰ ἔπαψε νὰ εἶναι ἡ αἰτία τοῦ χωρισμοῦ· ὅπως προηγουμένως, ὁ καθένας μιλοῦσε στὴ δική του γλῶσσα, ἀλλὰ μετὰ τὴ δύναμη τοῦ Πνεύματος ὁ καθένας μποροῦσε νὰ καταλάβει τοὺς ἄλλους. Γιὰ μένα τὸ νὰ εἶμαι Πνευματοφόρος σημαίνει ν' ἀντιλαμβάνομαι ὅλα τὰ διακριτικὰ χαρακτηριστικὰ τῆς προσωπικότητάς μου· σημαίνει νὰ γίνω ἀληθινὰ ἐλεύθερος, ἀληθινὰ ὁ ἑαυτός μου μέσα στὴ μοναδικότητά μου. Ἡ ζωὴ μέσα στὸ Πνεῦμα ἔχει μιὰ ἀνεξάντλητη ποικιλία.

Κάλλιστος Ware, Ἐπίσκοπος Διοκλείας, *Ὁ Ὁρθόδοξος Δρόμος*

Γράψτε:

Ποια εἶναι τὰ τρία δώρα τοῦ Παρακλήτου που δόθηκαν στους ανθρώπους τὴν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστής;

Εργασία για το σπίτι

Τίτλος: Οι Έλληνες ως «άλλοι» τα νεότερα χρόνια (**πρόσφυγες, μετανάστες** στην **Αμερική, Γερμανία, Αυστραλία**).

- φτιάξτε ένα **PowerPoint** (6 έως 8 διαφάνειες) με εικόνες που θα βρείτε στο διαδίκτυο. Για την αναζήτησή σας βάλτε ως λέξεις – κλειδιά τους όρους «πρόσφυγες», «Έλληνες», «Μετανάστες»
εναλλακτικά
- φτιάξτε ένα αρχείο **word** (2 έως 3 σελίδες) και με φωτογραφίες που θα βρείτε στο διαδίκτυο με τις ίδιες λέξεις – κλειδιά

Πληροφορίες επίσης μπορείτε να βρείτε στο Φωτόδεντρο: Η μετανάστευση και η προσφυγιά μέσα από: φωτογραφίες, εικαστικά έργα και τραγούδια

<http://photodentro.edu.gr/lor/r/8521/6514>